

Николюк Т. В.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології
Луцького національного технічного університету
м. Луцьк, Україна*

ДЕСТРУКТИВНІ НАРАТИВИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Інформаційна війна в сучасному світі є чи не вирішальним інструментом боротьби. Для України це також дуже важливо, оскільки ми ведемо війну з державою зі значним військовим потенціалом. Від морального духу українців, від мотивації бійців, активного громадянського суспільства, підтримки заходу залежить перемога України.

Перший рік протистояння Україна витримала високий рівень моральної стійкості, бойовий дух військовослужбовців та мала безпрецедентну підтримку демократичних держав. Проте, боротьба триває і в інформаційному просторі України та західних медіа все більше з'являється російських наративів, які нав'язуються кремлівською пропагандою і поширюються в інформаційному просторі як України, так і західних мереж.

В інформаційному просторі, а зокрема, в соціальних мережах поширюються дописи і відео, які знецінюють роботу військовослужбовців. Перший наратив – «за кого ми воюємо». Численні відеоролики якихось вечірок, невідомо яких років з підписами «українці розважаються», зрозуміло, позитивно не вплинуть на мотивацію воїнів, адже якщо більшості байдуже, то чому хтось має воювати. Поширення таких відео в західних мережах знеохотить західні суспільства допомагати Україні, бо ж українці начебто не борються, а розважаються.

До цього ж наративу пасує й інша ідея – на сході країни живуть «ждуни». Російські пропагандисти знімають ролики з психічно хворими наляканими людьми, які радіють приходу російської армії, і знову постає питання про доцільність боротьби, якщо люди чекають окупантів.

Ще один наратив, що поширюється в Інтернеті – це тотальна корупційність суспільства. Знімаються поліцейські магазинів із іноземною продукцією з коментарем «гуманітарка» або дорогі машини біля якоїсь будівлі в Україні з коментарем «а ви давайте допомогу далі». Що це за машини і де вони зафільмовані – незрозуміло, але ідея та ж – знеохотити західне суспільство допомагати Україні.

Ще один наратив про те, що українці не хочуть воювати, а їх виловлює ТЦК. «Хай ідуть депутати» – приблизно таке активно шириться в коментарях до роликів, у яких ТЦК забирає когось із вулиці.

Чергова дея, яку активно поширюють російські змі – це відновлення та процвітання окупованих міст. Інтернетом активно ширяться ролики з кількома відбудованими будинками в Маріуполі й коментарями їх мешканців про те, що їм квартири дуже подобаються.

Наступна шкідлива думка – про те, що жителі окупованих міст не хочуть більше в Україну. Наприклад, вибіркові ролики-інтерв'ю, в яких мешканці кажуть, що їм добре в росії. Ця інформація подвійно шкідлива, бо демотивує звільняти ці території.

Ще один наратив – влада в Україні погана, її треба повалити. Ця думка поширюється при кожній нагоді: погіршення ситуації на фронті (недолуге керівництво), звільнення Залужного, погане постачання західної зброї.

Схожий наратив про авторитарну Україну, в якій начебто давно немає демократії, а сучасне керівництво узурпувало владу. Зважаючи на цю думку, за Україну не варто боротись, бо ж вона нічим не відрізняється від сусідньої тоталітарної росії.

Ще одне хибне твердження про те, що українці не шанують солдат, вони нікому не потрібні. Поодинокі інформація про те, що якийсь водій не захотів підвезти солдата шириться мережею із готовими коментарями ботів.

Наступна думка – війна до «останнього українця». У соціальних мережах поширюється думка про те, що війна надовго і її результат – знищення всіх українців. Така сугестія спонукає до нової думки: щоб цього не сталося, потрібно швидше йти на мирні переговори.

Активна псевдоідея «все пропало» нав'язується через ролики з невідомими бійцями, які кричать про те, що ситуація критична, всі загинули, вони оточені, допомоги немає і не буде. Безліч таких відео навіює страх і думку про безвихідь.

Наступна деструктивна ідея – невиховані, невдячні українські бійці. Поширюються відео європейців, які говорять про те, що вони, платники податків, змушені утримувати невдячних українців у той час, як самі європейці мають чимало власних невирішених потреб.

Ще одне розповсюджене міркування – два «братські» народи хочуть посварити. У такий спосіб відбувається перенесення відповідальності за агресію на західний світ, перекручування фактів. У мережах з'являються відео з колаборантами, які говорять про один народ.

Хибним уявленням є те, що росія воює не на повну силу. «Ми ще й не починали» – гасло, що звучить на російських телеканалах. Цей наратив є своєрідним механізмом залякування, бо ж якщо перетворення на руїни міст – це лише початок, то чого чекати в кінці.

Отже, російська пропаганда поширює чимало наративів, які впливають на психіку українців та західного суспільства. Вони спрямовані на демотивацію, появу зневіри, небажання боротись та допомагати. Цей механізм інформаційної війни не менш небезпечний, аніж фізичне знищення, бо призводить до астеничних емоцій, а отже, унеможлиблює перемогу.